

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Sandnerové a soudkyň Mgr. Ivety Postulkové a JUDr. Petry Kamínkové ve věci

žalobce: Y. P., narozený dne X, občan X
pobytem na území republiky X
zastoupený Mgr. Pavolem Kehlem, advokátem
sídlem Panská 895/6, 110 00 Praha 1

proti
žalovanému: Ministerstvo vnitra, IČ 00007064
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 00 Praha 7

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného spočívajícím ve vrácení žalobci žádosti o poskytnutí dočasné ochrany jako nepřijatelné ze dne 19. 8. 2024 evidované pod č. j. OAM-0386600/DO-2024,

takto:

- I. Zásah žalovaného, spočívající ve vrácení žalobci žádosti o udělení dočasné ochrany jako nepřijatelné ze dne 19. 8. 2024, evidované pod č. j. OAM-0386600/DO-2024, byl nezákonný.
- II. Žalovanému se zakazuje pokračovat v porušování práv žalobce a přikazuje se mu, aby obnovil stav před vrácením žádosti žalobce o udělení dočasné ochrany evidované pod č. j. OAM-0386600/DO-2024.

- III. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 6 800 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce Mgr. Pavola Kehla, advokáta.

Odůvodnění:

1. Žalobce, občan X, se podanou žalobou ze dne 1. 9. 2024 domáhal soudní ochrany před tvrzeným nezákonným zásahem žalovaného, který spatřoval ve skutečnosti, že žalovaný mu dne 19. 8. 2024 vrátil jeho žádost o dočasnou ochranu podle § 5 zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace (dále též „*Lex Ukrajina*“) jako nepřijatelnou, jelikož žalobce dočasnou ochranu získal v Rumunsku, v jiném členském státě Evropské unie; současně žalobce požadoval, aby soud žalovanému zakázal pokračovat v porušování práv žalobce a přikázal mu obnovit stav před vrácením žádosti o dočasnou ochranu žalobci.
2. Žalobce v žalobě uvádí, že poté, co z Ukrajiny přicestoval do Rumunska a tam podal žádost o dočasnou ochranu, ji automaticky dostal. Netušil, co podepisuje, domníval se, že jde o registraci po příjezdu do členského státu EU. Předpokládal, že bude žít v ČR, kde žije jeho manželka a nezletilý syn. Následně, když v ČR chtěl podat žádost o dočasnou ochranu, žalovaný mu ji dne 19. 8. 2024 vrátil jako nepřijatelnou, jelikož dočasnou ochranou v Rumunsku již disponuje. Žalobce spatřuje nezákonnost v postupu žalovaného, který nepřijal žádost o dočasnou ochranu, v rozporu se směrnicí Rady 2001/55/ES (dále též „*směrnice o dočasné ochraně*“) a s Prováděcím rozhodnutím Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. března 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana (dále jen „*rozhodnutí Rady*“), a s podstatou registrace osob za účelem dočasné ochrany, které musely opustit zemi svého původu. Žalobce má za to, že má být poživitelem dočasné ochrany v ČR, spadá do kategorie osob podle čl. 2 odst. 1 rozhodnutí Rady, jak vyplývá z čl. 8 odst. 1 směrnice o dočasné ochraně. Ustanovení § 5 odst. 1 písm. c) a d) *Lex Ukrajina* totiž neodpovídá čl. 28 směrnice o dočasné ochraně, který stanoví podmínky pro možné vyloučení i při splnění výše uvedené základní podmínky automatického udělení dočasné ochrany, a to pouze při současném splnění některé z výjimek uvedených v tomto ustanovení. Ani jeden z těchto taxativně vyjmenovaných důvodů nedopadá na žalobce, který se neprovinil proti veřejnému pořádku na území ČR, žádné zločiny nespáchal. Žalobce má právo pobývat v zemi podle svého výběru ve smyslu např. bodů 15 či 16 preambule rozhodnutí Rady, kterým se členské státy dohodly, že nebudou uplatňovat čl. 11 směrnice o dočasné ochraně. Podle žalobce český zákonodárce vytvořil „další“ důvody směřující k nemožnosti udělení dočasné ochrany, na které čl. 28 směrnice o dočasné ochraně nepamatuje. Důvodem nepřijatelnosti žádosti v ČR nemůže být skutečnost, že žalobce v minulosti požádal v Rumunsku o udělení dočasné ochrany, které se nevzdal, jelikož nechce na území členských států EU pobývat v rozporu s právními předpisy. Je připraven se dočasnou ochrany v Rumunsku vzdát poté, co žalovaný správní orgán uzná nezákonnost svého postupu. Žalobce uvádí, že udělením dočasné ochrany v ČR mu dočasná ochrana v Rumunsku zanikne, protože rumunské orgány budou muset respektovat přání žalobce konzumovat dočasnou ochranu v ČR.

3. Žalovaný v písemném vyjádření k žalobě navrhl dne 13. 9. 2024 žalobu zamítnout jako nedůvodnou. V obsáhlém vyjádření uvedl, že žalobce je držitelem dočasné ochrany v Rumunsku, a proto jeho žádost nepřijal. Jestliže žalobce v Rumunsku něčemu nerozuměl, měl trvat na vysvětlení daného úkonu a nečinit úkony, kterým nerozuměl. Chtěl-li cestovat do ČR, mohl tak učinit přímo jako občan X a držitel biometrického pasu č. X a mohl jet i do dalších států Schengenského prostoru. Toto žalobce mohl vědět, protože podle jeho cestovního pasu mu bylo již několikrát v ČR vydáno krátkodobé vízum. Manželka žalobce, Ukrajinka, pobývá na území republiky na základě zaměstnanecké karty, syn žalobce, nar. 2022, též Ukrajinec, v ČR pobývá za účelem společného soužití rodiny na území – dítě narozené na území. Institut dočasné ochrany, kterého se žalobce v ČR domáhá, má sloužit k ochraně prchajících před válečným konfliktem, nikoli k pobytu z důvodu existence rodinných vazeb, nelze jej proto zneužívat. Žalobce mohl využít např. dlouhodobý pobyt za účelem sloučení rodiny. Směrnice o dočasné ochraně není přímo aplikovatelná na základě čl. 10 Ústavy ČR, a pokud některý institut nezná či otázku neupravuje, neznamená to, že ustanovení vnitrostátního práva nemůže tuto otázku zavést či vyřešit, pokud tím zůstane naplněn cíl směrnice o dočasné ochraně. Žalovaný má za to, že odmítnutí žádosti v případě žalobce nebylo nezákonné. Je tomu tak proto, že směrnice o dočasné ochraně neupravuje situace, kdy žadatel požádá o dočasnou ochranu v jednom členském státě a následně požádá o totožnou ochranu v jiném členském státě. Zmiňovanou úpravu ponechává tak na vnitrostátním právu. Z toho důvodu ust. § 5 odst. 1 písm. c) a d) Lex Ukrajina neodporuje směrnici o dočasné ochraně, ani rozhodnutí Rady. Žalobce je držitelem dočasné ochrany v Rumunsku a další dočasnou ochranu v ČR proto nepotřebuje. Pro žalovaného byl při vyřizování žádosti závazný primárně Lex Ukrajina. Žalovaný upozornil, že je otázkou, zda žadatelé, kteří disponují dočasnou ochranu v jednom státě, a požádají o dočasnou ochranu v jiném státě, jsou ještě vysídlenými osobami. Snaha o získání dočasných ochrany v různých členských státech je zpravidla snahou o zneužití práva, což by nemělo požívat právní ochrany. Cílem směrnice o dočasné ochraně není, aby cizinci požívali nebo žádali o dočasnou ochranu ve více členských státech a tím zbytečně, případně účelově, vyčerpávali kapacity a zdroje členských států. Jinými slovy, úmyslem evropského zákonodárce bylo zakotvit mechanismus přerozdělování držitelů dočasné ochrany, nikoliv aprobovat druhotný pohyb držitelů dočasné ochrany. Takové situace český zákonodárce předvídal, proto do Lex Ukrajina vložil institut nepřijatelnosti z uvedeného důvodu. Cizinci mají právo si vybrat členský stát, ve kterém chtějí požádat o dočasnou ochranu. To ale neznamená, že by měli právo přebírat mezi státy a dožadovat se dočasných ochrany ve více státech, než si vyberou ten, který jim bude nejvíc vyhovovat. Opakovanými žádostmi v různých členských zemích pak cizinci zneužívají právo získání dočasné ochrany. Tím sledují vlastní prospěch a výhody, a takový postup není žádoucí. Pokud by Rada EU zamýšlela dát dotčeným osobám právo žádat o dočasnou ochranu ve více členských státech souběžně či po sobě, pak by to ve směrnici o dočasné ochraně zakotvila. Uplatněná právní úprava neodporuje čl. 15 ani čl. 16 Preambule rozhodnutí Rady. Z unijních předpisů nelze dovodit, že by žalobci plynulo právo na přiznání další dočasné ochrany, pokud mu již byla členským státem přiznána. Žalovaný odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 10. 2022 č. j. 2 Azs 178/2022-46, který řešil skutkově podobný případ. Žalovaný soudu navrhl, aby předmětné řízení přerušil do doby vyřešení obdobné otázky ve skutkově totožné věci v řízení vedeném Nejvyšším správním soudem pod sp. zn. 8 Azs 93/2023. V tomto řízení Nejvyšší správní soud předložil Soudnímu dvoru Evropské unie (dále též „SDEU“) předběžnou otázku právě ohledně řešení obdobné věci jako nyní projednávané.

4. Městský soud v Praze dne 17. 9. 2024 usnesením č. j. 3 A 60/2024-29 řízení přerušil z důvodu uvedených shora.
5. Dne 26. 3. 2025 žalovaný své předchozí písemné vyjádření k žalobě doplnil. V tomto doplnění se podrobně vyjadřoval k rozsudku SDEU ze dne 27. 2. 2025 ve věci C-753/23 ve věci *Krasiliva* (dále též „rozsudek C-753/23“) a dovodil, že se nezákonného zásahu nedopustil.
6. Městský soud v Praze usnesením ze dne 7. 4. 2025 č. j. 3 A 60/2024-78 vyslovil, že se v řízení pokračuje.
7. Soud o věci samé rozhodl bez nařízení jednání, jelikož žalobce po řádném poučení soudem výslovně jednání nepožadoval, a žalovaný ve stanovené lhůtě svůj nesouhlas s takovým projednáním věci nevyjádřil, čímž souhlasil konkludentně s takovým postupem (§ 51 s. ř. s.).
8. Soud konstatuje, že v nyní projednávané věci je mezi žalobcem a žalovaným spor o to, zda žalovaný měl žádost žalobce o poskytnutí dočasné ochrany v ČR dne 19. 8. 2024 přijmout a poskytnout mu ji, když žalobce disponuje touto dočasnou ochranou v jiném členském státě EU, a to rumunskou ode dne 25. 8. 2022, a tato trvá.
9. Soud s odkazem na aktuální judikaturu Nejvyššího správního soudu, zejména na rozsudek ze dne 3. 4. 2025 č. j. 1 Azs 174/2024-42, jehož závěry je povinen se řídit, konstatuje, že žaloba je důvodná a zásah žalovaného byl nezákonným.
10. Soud předně uvádí, že ze správního spisu, z printscreen z platformy *TPD Temporary Protection Database*, vyplývá, že dne 25. 8. 2022 Rumunsko, členský stát EU, poskytlo žalobci dočasnou ochranu, a to ochranu typu *TP (temporary protection)*. Shodně vyplývá z rumunského dokladu v rumunštině a současně v angličtině nazvaného *Doklad o povolení k pobytu pro osobu požívající dočasné ochrany* ze dne 25. 8. 2022. Dne 19. 8. 2024 žalobce u žalovaného se domáhal přijetí obsahově totožné žádosti o poskytnutí dočasné ochrany, a to v ČR. V žádosti žalobce uvedl, že má udělenou dočasnou ochranu v Rumunsku. Na žádosti je vyznačeno žalovaným, že je nepřijatelná, jelikož žalobce jako žadatel požádal o udělení dočasné nebo mezinárodní ochrany v jiném členském státě EU. Z kopie cestovního pasu žalobce č. X vydaného dne 18. 2. 2020 vyplývá, že ČR opakovaně vydala žalobci pobytová víza platná: 1) od 26. 10. 2020 do 12. 1. 2021, 2) od 10. 5. 2021 do 7. 8. 2021, a 3) od 20. 12. 2021 do 19. 3. 2022.
11. Při posouzení věci vycházel soud z následující právní úpravy.
12. Podle 5 odst. 1 písm. d) Lex Ukrajina *žádost o udělení dočasné ochrany je nepřijatelná, jestliže je podána cizincem, kterému byla udělena dočasná nebo mezinárodní ochrana v jiném členském státě Evropské unie, nebo [...]*.
13. Podle 5 odst. 2 Lex Ukrajina *Ministerstvo vnitra nebo Policie České republiky nepřijatelnou žádost cizinci vrátí a sdělí mu důvod nepřijatelnosti; soudní přezkum je vyloučen.*
14. Podle § 82 s. ř. s. *[k]aždý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.*
15. Podle čl. 28 odst. 1 směrnice o dočasné ochraně členské státy *mohou vyloučit osobu z poskytnutí dočasné ochrany, pokud a) existují závažné důvody se domnívat, že i) tato osoba spáchala zločin proti míru, válečný zločin nebo zločin proti lidskosti, jak jsou definovány v mezinárodních dokumentech vypracovaných za účelem přijetí předpisů týkajících se těchto zločinů; ii) tato osoba spáchala vážný nepolitický zločin mimo území hostitelského členského státu předtím, než na území tohoto státu byla přijata jako osoba požívající dočasné ochrany. Závažnost očekávaného trestního postihu se posoudí na základě povahy trestného činu, z něhož je daná osoba podezřelá. Mimořádně kruté činy mohou být kvalifikovány jako vážné nepolitické zločiny, přestože byly*

údajně spáchány s politickým cílem. Toto se vztahuje jak na účastníky trestných činů, tak na jejich návodce; iii) tato osoba je vinna činy proti cílům a zásadám Spojených národů; b) existuje důvodné podezření, že by tato osoba mohla ohrozit bezpečnost hostitelského členského státu nebo že vzhledem ke skutečnosti, že byla na základě pravomocného rozsudku odsouzena za mimořádně závažný trestný čin, představuje nebezpečí pro společnost hostitelského členského státu.

16. Podle čl. 28 odst. 2 směrnice o dočasné ochraně *důvody pro vyloučení podle odstavce 1 se posuzují pouze na základě osobního jednání dané osoby. Rozhodnutí a opatření o vyloučení se řídí zásadou přiměřenosti.*
17. Podle čl. 2 odst. 1 rozhodnutí Rady *toto rozhodnutí se vztahuje na následující kategorie osob vysídlených z Ukrajiny dne 24. února 2022 nebo po tomto datu v důsledku vojenské invaze ruských ozbrojených sil, jež v uvedený den začala: a) ukrajinští státní příslušníci pobývajících na Ukrajině před 24. únorem 2022; b) osoby bez státní příslušnosti a státní příslušníci třetích zemí jiných než Ukrajiny, kterým byla před 24. únorem 2022 poskytnuta mezinárodní ochrana nebo odpovídající vnitrostátní ochrana na Ukrajině, a c) rodinní příslušníci osob uvedených v písmenech a) a b).*
18. Soud se v první řadě zabýval posouzením otázky, zda jsou splněny zákonem stanovené podmínky pro to, aby mohl žalobu projednat věcně. Žalobci byl vrácen vyplněný formulář žádosti o dočasnou ochranu, přičemž důvody vrácení žádosti pro nepřijatelnost žalobce zjistil ze záznamu ve vrácené žádosti.
19. Povahou úkonu správního orgánu, kterým je fakticky vrácena žádost a žadateli jsou sděleny důvody jejího vrácení, se zabývala judikatura Nejvyššího správního soudu. V takovém případě se vyřízení žádosti pro nedostatek formy považuje za jiný úkon, který může představovat nezákonný zásah ve smyslu § 82 s. ř. s. (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 5. 2017 č. j. 7 Azs 227/2016-36). Zákon ostatně vydání správního rozhodnutí nepředpokládá.
20. S ohledem na shora uvedené dospěl soud k závěru, že postup žalovaného spočívající ve vrácení tiskopisu žádosti není pro nedostatek formy správním rozhodnutím ve smyslu § 65 s. ř. s., nýbrž je faktickým úkonem žalovaného, v němž lze pojmově spatřovat nezákonný zásah ve smyslu § 82 s. ř. s.
21. Soud se dále zabýval otázkou, zda je možné žalobu posoudit jako nepřipustnou s ohledem na znění věty druhé § 5 odst. 2 Lex Ukrajina ve spojení s obecným ustanovením § 6 s. ř. s., podle kterého z rozhodování soudů ve správním soudnictví jsou vyloučeny věci, o nichž tak stanoví tento nebo zvláštní zákon.
22. Nejvyšší správní soud ve shora zmiňovaném rozsudku č. j. 1 Azs 174/2024-42 (viz bod 9. tohoto rozsudku) dovodil (pod bodem [25]), že: „*vyluka ze soudního přezkumu podle § 5 odst. 2 zákona č. 65/2022 Sb. není slučitelná s právem EU, neboť osobám požívajícím dočasné ochrany toto právo nepřipustně odepírá. Nelze ji proto aplikovat. Vrácení žádosti o dočasnou ochranu ministerstvem z důvodu její nepřijatelnosti podle § 5 odst. 1 zákona č. 65/2022 Sb. tudíž lze přezkoumat*“.
23. Ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. může správní soud poskytnout tehdy, jsou-li kumulativně splněny podmínky, aby žalobce byl přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ v širším smyslu) správního orgánu, které nejsou rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka). Není-li byt' jen jediná z uvedených podmínek splněna, nelze žalobci ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout (viz například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2008 č. j. 2 Aps 1/2005-65).

24. Soud konstatuje, že v projednávaném případě účastníci nespouj, že žalobce disponuje dočasnou ochranou od 25. 8. 2022 v Rumunsku. Dále účastníci nespouj, že žalobci byla udělena v ČR pobytová víza zmiňovaná v předchozím odstavci, dále též, že dne 19. 8. 2024 žalobce se na území ČR domáhal přijetí žádosti, aby ČR mu poskytla dočasnou ochranu na území republiky, a taktéž nespouj, že žalovaný tuto žádost odmítl jako nepřijatelnou přijmout s odůvodněním, že žalobci již dočasná ochrana byla udělena v Rumunsku, v jiném členském státě EU.
25. V předmětné věci soud považuje za splněné 1. podmínku, 2. podmínku a 5. podmínku, neboť vrácení žádosti o dočasnou ochranu žalobci pro nepřijatelnost představuje přímý zásah do jeho práv, a to bez ohledu na to, že mu již byla dočasná ochrana udělena v jiném členském státě EU. Pokud se jedná o hodnocení předmětného úkonu, zde lze vyjít ze stávající judikatury, podle které bránění v podání žádosti či její nepřijetí mohou představovat nezákonný zásah (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 5. 2017 č. j. 10 Azs 153/2016-52); 4. podmínka výše uvedeného testu je tedy rovněž splněna.
26. Zbývá posoudit 3. podmínka, zda žádost o dočasnou ochranu byla žalobci vrácena jako nepřijatelná v souladu s právními předpisy či nezákonně. Jinými slovy, zda institut nepřijatelnosti žádosti o dočasnou ochranu z důvodu, že ji podal cizinec, kterému byla udělena dočasná ochrana v jiném členském státě EU podle § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/2022 Sb., je slučitelný s právem EU.
27. Touto otázkou se podrobně zabýval zmiňovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Azs 174/2024-42, který předně vyslovil (pod bodem [34]), že dočasná ochrana pro osoby vymezené rozhodnutím Rady je „udělována přímo aktem unijního práva, nikoliv rozhodnutím členského státu. Role členských států je v tomto systému omezena na ověření, zda daný žadatel skutečně spadá pod některou ze skupin osob vymezenou v citovaném prováděcím rozhodnutí, a následně vydání odpovídajících dokladů umožňujících přístup k čerpání dílčích práv osobám požívajícím dočasné ochrany“. Nejvyšší správní soud pod bodem [47] a násl. dospěl k závěru, že „státní příslušníci Ukrajiny, jimž byla v Unii přiznána dočasná ochrana, mají právo na přemístění svého pobytu do jiného členského státu. Česká právní úprava nepřijatelnosti žádosti o poskytnutí dočasné ochrany podle § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/2022 Sb. právu EU odporuje.“ Dále uvedl, že „[d]ržitelům dočasné ochrany přiznává právo primární volby členského státu, v němž jim má být poskytnut komplex práv s touto ochranou spojených. S ohledem na níže uvedené argumenty je NSS přesvědčen, že tento režim nutně zahrnuje i volbu sekundární“. Znamená to, že státní příslušníci Ukrajiny jsou oprávněni „vybrat si členský stát, v němž požádají o (prvotní) pobytové oprávnění. Tento členský stát jim přitom v souladu s čl. 8 směrnice o dočasné ochraně musí pobytové oprávnění vydat“. Nejvyšší správní soud dále konstatoval, že „[p]okud tedy mají státní příslušníci Ukrajiny (kteří jsou držiteli dočasné ochrany podle Rozhodnutí Rady č. 2022/382) právo zvolit si hostitelský členský stát a současně se vůči nim neuplatní článek 11 směrnice o dočasné ochraně, nelze podle NSS dospět k jinému závěru, než že mají v průběhu trvání dočasné ochrany rovněž právo přemístit svůj pobyt do jiné, jimi zvolené členské země. Za tím účelem jim musí být vydáno pobytové oprávnění. V opačném případě by vyloučení aplikace článku 11 směrnice o dočasné ochraně ztrácelo význam. Vlastně by to znamenalo, že ačkoli tyto osoby mohou fakticky pobývat kdekoliv v Unii, formální změna místa pobytu jim je zapovězena. Takový výklad však považuje NSS za absurdní. Odporuje cíli přiznat státním příslušníkům Ukrajiny rozsáhlá oprávnění k volbě místa, kde budou chtít po dobu trvání dočasné ochrany pobývat. Pokud tedy držitelé dočasné ochrany mohou pobývat na území celé Unie, musí jim být umožněno tento faktický stav legalizovat, a to v členském státě, který si zvolí. Pokud si takto zvolí Českou republiku, musí jim zde být vydáno povolení k pobytu.“ Též doplnil, že „žádost o

povolení k pobytu nelze odmítnout jako nepřijatelnou jen z důvodu, že osoba dříve požádala o pobytové povolení v jiném členském státě, ale dosud jej nezískala; druhý členský stát proto musí zkoumat důvodnost žádosti, která mu byla předložena ... Ačkoli tedy lze mít pobytové oprávnění pouze v jednom členském státě, samotné podání žádosti nezakládá překážku litispendence, jak ji v podstatě předvídal § 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 65/2022 Sb.“ Nejvyšší správní soud dále poukázal na rozsudek C-753/23, ve kterém SDEU uvedl, že „orgány členského státu jsou však oprávněny v rámci zkoumání této žádosti ověřit, zda osoby žádající o povolení k pobytu uvedené v čl. 8 odst. 1 směrnice 2001/55 spadají do kategorií osob uvedených v článku 2 prováděcího rozhodnutí 2022/382 a požívají dočasné ochrany a zda již nezískaly povolení k pobytu v jiném členském státě“. Znamená to, že „by práva z dočasné ochrany neměla být současně poskytována ve více členských státech...v případě přesunutí do jiného členského státu musí tento druhý stát žadateli poskytnout všechna práva plynoucí z dočasné ochrany, včetně vydání pobytového oprávnění“. Nejvyšší správní soud proto k této části uzavřel, že „z unijního práva plyne právo státních příslušníků Ukrajiny, kteří jsou držiteli dočasné ochrany na základě Rozhodnutí Rady č. 2022/382, na přemístění se do jiného členského státu. Tento členský stát jim musí v souladu s čl. 8 směrnice vydat povolení k pobytu. Právní úprava nepřijatelnosti žádosti o dočasnou ochranu podle § 5 odst. 1 písm. c) a písm. d) zákona č. 65/2022 Sb. tudíž tomuto právu odporuje. Nelze ji proto aplikovat.“ Z citovaného lze tudíž dovodit, že žádost o dočasnou ochranu byla žalobci vrácena jako nepřijatelná nezákonně.

28. Nejvyšší správní soud ve zmiňovaném rozsudku (č. j. 1 Azs 174/2024-42) pod bodem [78] podrobně shrnul, že v obdobných případech jako je tomu v nyní projednávané věci, „může při posuzování žádosti o poskytnutí dočasné ochrany dojít k několika situacím:

- 1. Žádost o dočasnou ochranu v České republice bude podána, aniž by osoba předtím požádala o pobytové oprávnění v jiném členském státě. Pokud tato osoba bude spadat pod čl. 2 Rozhodnutí Rady č. 2022/382, bude namíste dočasnou ochranu poskytnout a za tím účelem vydat povolení k pobytu.*
- 2. Žádost o dočasnou ochranu v České republice bude podána poté, co osoba podala žádost v jiném členském státě, avšak pobytové oprávnění v něm ještě neobdržela. V takovém případě nelze uplatnit institut nepřijatelnosti žádosti podle § 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 65/2022 Sb. pro jeho neslučitelnost s právem EU. Žádost tudíž bude nutné věcně projednat a v případě splnění podmínek pobytové oprávnění vydat.*
- 3. Žádost o dočasnou ochranu v České republice bude podána poté, co osoba již v minulosti obdržela pobytové oprávnění v jiném členském státě, avšak tímto oprávněním k okamžiku podání žádosti prokazatelně již nedisponuje (např. z důvodu, že bylo na žádost žadatele zrušeno). V takovém případě nelze uplatnit institut nepřijatelnosti žádosti podle § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/2022 Sb. pro jeho neslučitelnost s právem EU. Žádost tudíž bude nutné věcně projednat a v případě splnění podmínek pobytové oprávnění vydat.*
- 4. Žádost o dočasnou ochranu v České republice bude podána poté, co osoba obdržela pobytové oprávnění v jiném členském státě a toto pobytové oprávnění je stále platné a trvá. Ani v takovém případě nelze uplatnit institut nepřijatelnosti žádosti podle § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/2022 Sb. pro jeho neslučitelnost s právem EU. Žádost tudíž bude nutné věcně projednat. Stěžovatel žadatele poučí o nemožnosti čerpání práv plynoucích z dočasné ochrany ve více členských státech současně. Pokud bude žadatel na své žádosti dále trvat s tím, že chce tato práva nově čerpat výlučně v České republice, stěžovatel ověří, zda vydáním povolení k pobytu na území České republiky dojde podle práva dotčeného hostitelského státu automaticky k zániku předchozího pobytového oprávnění. V případě kladného zjištění stěžovatel vydá držiteli dočasné ochrany oprávnění k pobytu. Naopak v případě negativního zjištění, resp. pokud se nepodaří relevantní*

právní úpravu v hostitelském členském státě vůbec zjistit, vyzve stěžovatel žadatele, aby sám v přiměřené lhůtě učinil kroky k ukončení pobytového oprávnění v hostitelském členském státě. K tomu mu poskytne součinnost.

a. Jestliže žadatel učiní kroky k ukončení pobytového oprávnění v jiném členském státě a tuto skutečnost ve stanovené lhůtě doloží (například kopií aktu učiněného vůči orgánům původního hostitelského státu), stěžovatel žádosti vyhoví a vydá oprávnění k pobytu.

b. Stěžovatel žádosti vyhoví a vydá oprávnění k pobytu rovněž v situaci, kdy žadatel stěžovateli doloží, že učinil nezbytné kroky k ukončení pobytového oprávnění v hostitelském členském státě, avšak k jeho zániku dosud nedošlo z důvodu nečinnosti na straně orgánů tohoto členského státu. O této skutečnosti stěžovatel sám uvědomí orgány původního hostitelského státu a nebytné údaje vloží do informačního systému TPD.

c. Pokud žadatel v přiměřené lhůtě nedoloží, že učinil kroky směřující k ukončení pobytového oprávnění v původním hostitelském členském státě, stěžovatel žádost o poskytnutí dočasné ochrany zamítne.“

29. Nejvyšší správní soud pro úplnost dodal k argumentaci zneužití práva, že pokud by měl žalovaný „v individuálním případě vážné důvody domnívat se, že osoba žádající o poskytnutí dočasné ochrany v České republice tak činí výhradně za účelem jiným, než je skutečný úmysl vedoucí k přesídlení na území ČR, např. s ohledem na opakované přemísťování se po Unii bez jakéhokoli relevantního (rodinného, pracovního, zdravotního apod.) důvodu, může prokázat zneužití práva v daném konkrétním případě. Svůj závěr v tomto směru však musí náležitým způsobem odůvodnit a především dokázat (k tomu blíže např. rozsudek NSS ze dne 24. 1. 2025, č. j. 5 Azs 190/2024-20).“
30. Městský soud v Praze v daném případě na citované závěry Nejvyššího správního soudu z rozsudku č. j. 1 Azs 174/2024-42 odkazuje. Vyplývá z nich, že vrácením žádosti o poskytnutí dočasné ochrany z důvodu její nepřijatelnosti žalovaný nezákonně zasáhl do práv žalobce. Soud proto pod výrokem I. deklaroval, že zásah žalovaného byl nezákonným podle § 87 odst. 2 s. ř. s.
31. Na výrok I. navazuje výrok II, podle kterého žalovaný je povinen obnovit stav před přijetím žádosti žalobce o poskytnutí dočasné ochrany. Přitom bude postupovat v mantinelech shora uvedených.
32. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měl úspěch žalobce, proto mu soud přiznal náhradu nákladů řízení. Náklady řízení představují v daném případě náklady na zastoupení advokátem, jelikož žalobce od placení soudního poplatku byl ze zákona osvobozený. Jedná se o dva úkony právní služby [příprava a převzetí zastoupení, a podání žaloby § 11 odst. 1 písm. a) a d) advokátního tarifu] po 3 100 Kč [§ 7 bod 5 ve vazbě na § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu] a dále režijní paušál ve výši 2 x 300 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu, ve znění do 31. 12. 2024. Náklady na právní zastoupení tak činí 6 800 Kč. Zástupce žalobce není plátcem DPH. Žalobci tak bude na náhradě nákladů zaplacená žalovaným celková částka 6 800 Kč, a to do rukou jeho zástupce Mgr. Pavola Kehla, advokáta. Soud žalobci nepřiznal náklady za dva návrhy na vydání předběžných opatření, v nich žalobce úspěšný nebyl.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost (mimořádný opravný prostředek) ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. usnesením odmítne.

Praha, 11. duben 2025

JUDr. Ludmila Sandnerová v. r.
předsedkyně senátu